

Underbilag 3 til Bilag 2.*ad Spørgsmaal 6. Kulpuljens Udvikling og Stilling.*

Udligningskassen af 27. Juni 1940 er oprettet i Overensstemmelse med Handelsministeriets Bekendtgørelse af samme Dato om midlertidige Bestemmelser angaaende Handel med Kul, Koks, Cinders m. v. og har til Formaal at udligne Fragtrater (Skibs- og Jernbanefragter) ved Indførsel af Kul, Stenkulsbriketter, Koks og Cinders. De ved Importen af det nævnte Brændsel paa Lastepladsen paaløbne Overliggedagspenge, Forsikringspræmier for Isrisiko, Sø- og Krigsforsikringspræmie, sædvanlig Losningsgodtgørelse, for saa vidt den ikke udredes af Skibet, Kanal- og Bropenge, Vareafgifter o. lign. I det hele søges gennem Udligningen at opnaa, at ensartede Varer ankommer her til Landet med samme Omkostninger, saaledes at det derved og i Forbindelse med de ved den nævnte Bekendtgørelse fastsatte Avancer muliggøres at kontrollere Priserne paa Kul og Koks m. v. samt at undgaa væsentlige periodiske Svingninger i Brændselspriserne. Kassen fungerer saaledes, at denne afholder de forskellige Transportomkostninger og afgiver Ladningen til Modtageren til en fast Gennemsnitsrate pr. t, forskellig for Kul og Koks.

Straks efter Udligningskassens Oprettelse beregnedes skønsmæssigt Gennemsnitsrater paa henholdsvis 25 Kr pr. t Kul og 30 Kr. pr. t Koks, og disse Rater har i den forløbne Tid praktisk talt staaet fast. Allerede i Foraaret 1941 viste det sig imidlertid, at Forholdene udviklede sig saaledes, at de beregnede Fragtomkostninger ikke fuldt ud kunde holde, idet den strenge Isvinter dels medførte meget store Isforsikringspræmier, som Udligningskassen maatte udrede, dels førte til, at Afskibningerne af tysk Brændsel i vidt Omfang maatte finde Sted over Rotterdam, hvor den længere Rejse og den større Risiko medførte betydelig højere Fragter end fra Østersø- og Nordsøhavnene i Tyskland. Da man ikke ønskede en Forhøjelse af Kul- og Kokspriserne og Udligningsraterne saaledes ikke kunde sættes op, ydede man fra Statskassens Side Udligningskassen Garanti for Optagelse af Laan til Dækning af de særlige Udgifter. I Overensstemmelse hermed blev der i Sommeren 1941 ydet Statsgaranti for Optagelse af et Laan paa 3½ Mill. Kr., og den stadig fortsatte Import af Kul og Koks over Rotterdam medførte, at Underskuddet i Udligningskassen steg ogsaa efter Vinterens Ophør, og Statsgarantien udvidedes derfor i Efteraaret til at omfatte i alt 10 Mill. Kr., hvoraf ca. 5¾ Mill. Kr. var brugt ved Udgangen af September Maaned 1941. Ved Begyndelsen af Marts Maaned det følgende Aar var Udligningskassens budgetterede Underskud naaet op paa ca. 10 Mill. Kr., og der opstod Spørgsmaal om en yderligere Optagelse af Laan. Der gjorde sig paa det Tidspunkt det særlige Forhold gældende, at den i Januar Maaned s. A. foretagne Ændring af Markkursen havde bevirket, at de til de tyske Eksportører betalte Priser for Kul og Koks blev noget nedsat, men under de Forhandlinger, der var ført med de tyske Myndigheder vedrørende Kroneopskrivningen, var der fremsat et stærkt Ønske om, at den herved indvundne Fordel medførte en Nedsættelse af Kokspriserne og saaledes kommer Forbrugerne til gode, saaledes at der ikke i Forbindelse med Kroneopskrivningen foretoges en Forhøjelse af Udligningsraten til Dækning af Udligningskassens Underskud. Udligningsraterne reguleredes herefter saaledes, at den indvundne Fordel fuldt ud kom Forbrugerne af Koks, det vil sige Boligopvarmningen, til gode, og der skete herved en Forrykkelse af de indbyrdes Forhold mellem Kul- og Kokspriserne, men derimod ikke nogen Forhøjelse af de samlede Udligningsrater, og Udligningskassens Underskud maatte derfor stadig vokse som Følge af de unormale Afskibningsforhold, og i Marts 1942 forøgedes Statsgarantien i Overensstemmelse